

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

The Relationship Between Instructional Leadership of Teachers and Student Quality in
Schools under Roi-Et Primary Educational Service Area Office 2

วิเชียร กันหาจันทร์ *

ยุวธิดา ขาปัญญา **

ธัญยาภรณ์ นวลสิงห์ ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครู 2) เพื่อศึกษาคุณภาพผู้เรียน และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครู กับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 342 คน สุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและอยู่ในระดับมากที่สุด คือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก คือ การจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการชั้นเรียน การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี และการพัฒนาหลักสูตร ตามลำดับ

2. คุณภาพผู้เรียน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และอยู่ในระดับมากที่สุด คือ สุขภาพกายและจิตใจที่ดี ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก คือ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และการคิดเป็นทำเป็น ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการ ของครูกับคุณภาพผู้เรียน พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนและการใช้ และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับสูง กับคุณภาพผู้เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนภาวะผู้นำทางวิชาการของครูด้านอื่น ๆ มีความสัมพันธ์ทางบวก ระดับปานกลางกับคุณภาพผู้เรียน

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการ ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู คุณภาพผู้เรียน

Abstract

The purposes of this research were 1) to study academic leadership of teacher, 2) to study student quality, and 3) to study relationship between academic leadership of teachers and student quality in schools of Roi-et Primary Education Service Area Office 2. The sample was 342. teachers in schools of Roi-et Primary Education Service Area Office 2. Stratified random sampling by school sizes and simple

* นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

random sampling were employed to recruit each participant. The instruments for data collection was a 5-point rating scale questionnaire. The statistical analysis were percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product moment correlation coefficient for hypothesis testing. The research findings were as follows:

1. Academic leadership of teachers in student activity development was the aspect with the highest mean scores and was performed at the highest. The other aspects were performed at a high level including: teaching and learning management, classroom management, application and development of innovation and technology, and curriculum development, respectively.

2. Student quality in good physical and mental health was the aspect with the highest mean scores and was at the highest level. The other aspects were at a high level including: moral, ethics and desirable values, self-directed learning, and critical thinking and skills, respectively.

3. Relationship between academic leadership of teachers and student quality, it was found that academic leadership of teachers in classroom management and application and development of innovation and technology were positively high relationship with student quality, the significant level was at .01. However, other aspects of academic leadership were positively moderate relationship with student quality.

Keywords : Academic leadership, Academic leadership of teachers, Student quality

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือและกลไกสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ครู คือ ผู้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการจัดการศึกษา กระบวนการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมไทยในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) ทั้งด้านทักษะวิชาชีพและภาษา เพราะเมื่อเปิดประตูสู่ประชาคมอาเซียนแล้ว ทุกอย่างจะอยู่บนพื้นฐานของการแข่งขัน ประชาคมอาเซียนจะเกิดขึ้นได้ การศึกษา คือ กระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และมีบทบาทสำคัญยิ่งในการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนให้มั่นคงและยั่งยืนอย่างเท่าเทียม (สมเกียรติ อ่อนวิมล, 2555 : 2)

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) กำหนดหลักการและกรอบแนวคิดที่เน้นการปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้ และกลไกที่จะก่อให้เกิดผลการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เป้าหมายของการปฏิรูปเน้นประเด็นหลักสามประการ คือ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย โอกาสทางการศึกษา และการเรียนรู้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม ในการบริหารและจัดการศึกษา กรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่ต้องมีการปฏิรูปเร่งด่วนมี 4 ประการหลัก คือ พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ซึ่งประเด็นหลักที่สามารถส่งผลต่อการพัฒนาประเด็นอื่น ๆ ได้มากที่สุดก็คือ ประเด็นพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ เพราะหากครูขาดคุณภาพย่อมส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ การพัฒนาสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และรวมถึงการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ดังนั้น คุณภาพครูจึงเป็นปัจจัยเอื้อต่อการก่อเกิดคุณภาพ ของการปฏิรูปการศึกษาโดยรวมที่แท้จริง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ และมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 3-4) การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต้องให้ครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ด้านความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ด้านการคิดเป็นทำเป็น และด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2555 : 21-56) สอดคล้องกับความมุ่งหวังของสังคม เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกระบวนการจัดการศึกษาดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยครูเป็นกลไกสำคัญ ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนต้องพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝัง เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย และในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยยึดหลักผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นความรู้คู่คุณธรรม เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นเครื่องมือนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร ผู้สอนต้องศึกษาทำความเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คุณลักษณะสำคัญที่จะช่วยให้ครูสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู เพราะครูที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการจะสามารถจัดกิจกรรมด้านวิชาการและกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุผลสำเร็จ ทำให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ (กัญญรัชการย์ นิลวรรณ, 2553 : 18) เนื่องจากภาวะผู้นำทางวิชาการของครูมีความสำคัญต่อคุณภาพ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและคุณภาพผู้เรียน ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอน ได้อย่างมีคุณภาพจนเป็นผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเป็นตัวบ่งชี้ความเป็นมืออาชีพของครู ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการศึกษา ที่ได้ออกย่องให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง เป็นวิชาชีพแห่งความหวังและศรัทธาในการพัฒนาสังคมประเทศชาติ การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูจึงมีความสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพครู มีความสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา มีความสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพผู้เรียน ซึ่งจากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เพื่อให้เป็นสารสนเทศสำคัญสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้นำไปประยุกต์ใช้

ในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครู ให้สามารถจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ได้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความคาดหวังของสังคมและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
2. เพื่อศึกษาคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 3,091 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 342 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบกับตารางของ Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 43) แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับชั้น รายวิชาหลักที่สอน และขนาดสถานศึกษา แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครู ในข้อข่าย 5 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน และด้านการใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมการและเทคโนโลยีทางการศึกษา และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน ในข้อข่าย 4 ด้าน คือ ด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และด้านการคิดเป็นทำเป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กำหนดเกณฑ์แปลความหมายของคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 121) ดังนี้

5	หมายถึง ครูมีการปฏิบัติ/ผู้เรียนมีคุณภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง ครูมีการปฏิบัติ/ผู้เรียนมีคุณภาพ อยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง ครูมีการปฏิบัติ/ผู้เรียนมีคุณภาพ อยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง ครูมีการปฏิบัติ/ผู้เรียนมีคุณภาพ อยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง ครูมีการปฏิบัติ/ผู้เรียนมีคุณภาพ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

แบบสอบถามนี้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยหาค่า IOC จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน และการทดลองใช้ (Try-out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน พบว่าแบบสอบถามทุกข้อคำถามมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80–1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) สัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ตอนที่ 2 เท่ากับ 0.97 ตอนที่ 3 เท่ากับ 0.95

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัย ส่งไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.2 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์และแบบสอบถาม (มีรหัสกำกับ) ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ในวันประชุมประจำเดือนของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งให้กับโรงเรียนที่มีครูเป็นกลุ่มตัวอย่าง (ซึ่งชื่อของกลุ่มตัวอย่างไม่ได้ปรากฏที่ตัวแบบสอบถามแต่อย่างใด เพื่อให้ข้อมูลของผู้ตอบเป็นความลับ) และขอความร่วมมือให้นำส่งผู้วิจัยในวันประชุมประจำเดือนครั้งต่อไป โดยผู้วิจัยได้ขอหมายเลขโทรศัพท์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีกลุ่มตัวอย่างทุกโรงเรียน เพื่อการประสานงาน และติดตามแบบสอบถามกลับคืน

3.3 ก่อนถึงกำหนดนัดหมาย ผู้วิจัยจะโทรศัพท์ไปนัดหมายและขอรับแบบสอบถามคืนในวันประชุมประจำเดือนครั้งต่อมา เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจะตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ และรหัสกำกับแบบสอบถาม หากมีส่วนที่ยังไม่ได้รับกลับคืน ผู้วิจัยติดตามขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จนได้รับแบบสอบถามกลับคืนครบทุกฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงค่าความถี่ ค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตาราง

4.2 วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูและระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวม รายด้านและรายข้อ ถือเกณฑ์ แปลความค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2553 : 103) ดังนี้

- 4.51 - 5.00 หมายความว่า ครูมีการปฏิบัติ/ผู้เรียนมีคุณภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51 - 4.50 หมายความว่า ครูมีการปฏิบัติ/ผู้เรียนมีคุณภาพ อยู่ในระดับมาก
- 2.51 - 3.50 หมายความว่า ครูมีการปฏิบัติ/ผู้เรียนมีคุณภาพ อยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51 - 2.50 หมายความว่า ครูมีการปฏิบัติ/ผู้เรียนมีคุณภาพ อยู่ในระดับน้อย
- 1.00 - 1.50 หมายความว่า ครูมีการปฏิบัติ/ผู้เรียนมีคุณภาพ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครู กับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) (พิสนุ พองศรี, 2551 : 159-160) ดังนี้

ค่า $r = 1.00$	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก
ค่า $r = 0.71 - 0.99$	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์ระดับสูง
ค่า $r = 0.31 - 0.70$	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
ค่า $r = 0.01 - 0.30$	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ
ค่า $r = 0$	หมายความว่า	ไม่มีความสัมพันธ์
หากค่า r มีค่าเป็น บวก (+)	หมายความว่า	ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันทางบวก
หากค่า r มีค่าเป็น ลบ (-)	หมายความว่า	ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันทางลบ
หากค่า r มีค่าเป็น ศูนย์ (0)	หมายความว่า	ตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กัน

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 สถิติที่ใช้ในการหาค่าคุณภาพของแบบสอบถาม ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) สัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

5.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)

สรุปผล

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านพัฒนาผู้เรียน ส่วนด้านอื่นอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านการพัฒนาหลักสูตร ตามลำดับ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.22	0.55	มาก
2.	ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.45	0.40	มาก
3.	ด้านพัฒนาผู้เรียน	4.52	0.41	มากที่สุด
4.	ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน	4.36	0.40	มาก
5.	ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.23	0.46	มาก
	โดยภาพรวม	4.36	0.37	มาก

2. คุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านสุขภาพกายและจิตใจที่ดี ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับมาก คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ด้านความรู้และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และด้านการคิดเป็นทำเป็น ตามลำดับ ดังตาราง 2

ตาราง 2 คุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ที่	คุณภาพผู้เรียน	ระดับคุณภาพผู้เรียน		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ด้านสุขภาพกายและจิตใจที่ดี	4.56	0.43	มากที่สุด
2.	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	4.41	0.45	มาก
3.	ด้านความรู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.25	0.56	มาก
4.	ด้านการคิดเป็น ทำเป็น	4.22	0.64	มาก
	โดยภาพรวม	4.36	0.44	มาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน และด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง กับคุณภาพผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนภาวะผู้นำทางวิชาการของครู ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการพัฒนาผู้เรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง กับคุณภาพผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)					แปลผล
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y	
X ₁	0.33**	0.42**	0.60**	0.54**	0.57**	ปานกลาง
X ₂	0.30**	0.39**	0.77**	0.64**	0.65**	ปานกลาง
X ₃	0.24**	0.17**	0.65**	0.45**	0.47**	ปานกลาง
X ₄	0.44**	0.59**	0.75**	0.76**	0.77**	สูง
X ₅	0.31**	0.46**	0.76**	0.77**	0.71**	สูง
X	0.38**	0.48**	0.83**	0.74**	0.74**	สูง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาวะผู้นำทางวิชาการของครู ถือเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ครูต้องมี เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมาย อีกทั้งในประเด็นนี้ได้ถูกกำหนดไว้ในสมรรถนะประจำสายงานของครู ซึ่งนั่นคือภาวะผู้นำซึ่งเป็นคุณลักษณะและพฤติกรรมของครูที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ส่วนบุคคล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนโดยปราศจากการใช้อิทธิพลตามตำแหน่งหน้าที่ ก่อให้เกิดพลังแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ ประกอบกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งมีจุดเน้นในกลยุทธ์ที่ 4 คือ การพัฒนาครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาทุกคน มีความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมพหุวัฒนธรรม (ASEAN Community) และกำหนดมาตรการในการพัฒนา คือ พัฒนาครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบครบทุกคน เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับจุฑามาศ อินนามเพ็ง (2552 : 184-185) ที่ได้วิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. คุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีนโยบายพัฒนาคุณภาพผู้เรียนไว้อย่างเป็นระบบ โดยได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้

ตามมาตรฐานการศึกษา เพิ่มขีดความสามารถการใช้ภาษาไทยและส่งเสริมเทคโนโลยี เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ จุดเน้นของกลยุทธ์ที่ 1 คือ เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการเตรียมความพร้อม ด้านร่างกายอารมณ์ สังคม และสติปัญญาตามหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย อย่างมีคุณภาพ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนอ่านคล่อง เขียนคล่อง คิดเลขคล่อง และมีทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักจากการทดสอบระดับชาติ (O-NET) เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 3 (Student Achievement) และนักเรียนมีความสามารถด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและศิลปศาสตร์ ทุกคนได้รับการส่งเสริมให้มีความเป็นเลิศ (Excel to Excellence) ส่วนนโยบายด้านคุณภาพผู้เรียนกำหนดไว้ 3 ด้าน คือ (1) วิชาการ ประกอบด้วย ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 5 และพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ 100% (2) วิชาชีพ ประกอบด้วย เสริมทักษะวิชาชีพ การส่งเสริม OSOP หรือ One School One Product มีศูนย์จำหน่ายสินค้านักเรียน OSOP ในรูปของ School Mart และ (3) วิชาประคองชีพ ประกอบด้วย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ภัคพร บุญเกล้า (2555 : 85-86) ที่กล่าวว่า “คุณภาพผู้เรียน” (students quality) คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และกระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งแสดงถึงความสามารถในการตอบสนองความต้องการและความจำเป็นสำหรับผู้เรียนและสังคมปัจจุบัน คุณภาพการศึกษาหรือคุณภาพผู้เรียน เป็นตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการศึกษาที่มุ่งหวังในผลลัพธ์ คือ นักเรียนมีความรู้ความสามารถในเนื้อหาตามจุดประสงค์ของหลักสูตร สามารถนำความรู้ความสามารถไปประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม เป็นพลเมืองที่ดีในสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ อมรรัตน์ เชิงหอม (2553 : 89-91) ที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในอำเภอท่าอุเทน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่าสภาพการพัฒนาคุณภาพนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ทำให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จนทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ เมื่อครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงขึ้น คุณภาพผู้เรียนก็ย่อมสูงขึ้นเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ชฎาภาญจน์ เจริญชนม์ (2553 : 40-43) ที่กล่าวว่าภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นความสามารถในการนำความรู้ ทักษะ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานวิชาการ สามารถใช้กลยุทธ์ทั้งการเป็นผู้นำและการบริหาร และนำกลุ่มให้กระทำการกิจกรรมทางด้านวิชาการ ให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนในที่สุด ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นพฤติกรรมกระทำ หรือทำที่ที่แสดงออกถึงความสามารถในการนำกลุ่ม ซึ่งผู้ร่วมงานสามารถสังเกตเห็นได้ในการบริหารกิจกรรมทุกชนิดของโรงเรียน ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาและส่งเสริมการเรียนการสอนให้ได้ผลดี ดังนั้นครูที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงย่อมสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้ดี ผลวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ สุดามาส ศรีนอก (2557 : 138-165) ที่ได้ทำวิจัยพบว่า ตัวแปรระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของครู ส่งผลทางบวกต่อคุณภาพผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจินตนา ศรีสารคาม (2554 : 136-139) ได้วิจัยและพัฒนาโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นฐาน ความรู้ทางวิชาการ บทบาททางวิชาการ และทักษะเชิงยุทธศาสตร์ มีการนำพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติงานวิชาการตามขอบข่ายงานวิชาการ และมาตรฐานการศึกษาที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในงานวิชาการ และส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูด้านการพัฒนาหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรกำหนดนโยบาย แผนงาน/โครงการ และจัดกิจกรรมการปฏิบัติที่ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรให้มากยิ่งขึ้น และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

1.2 ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพผู้เรียนด้านการคิดเป็นทำเป็น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดจากคุณภาพผู้เรียน 4 ด้าน ดังนั้น โรงเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ควรมีการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และจัดทำโครงการที่เน้นการคิดเป็นทำเป็น ของนักเรียนให้มากยิ่งขึ้น โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและทำงานเป็นทีม รวมทั้งปรับกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้คิดได้ทำ ด้วยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และลองผิดลองถูกด้วยตนเองในกิจกรรมที่เหมาะสม

1.3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู มีความสัมพันธ์กับคุณภาพผู้เรียนในระดับสูง ดังนั้น ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ควรมีการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน

1.4 ครูควรใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการในทุกด้านในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน และด้านการใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมการและเทคโนโลยีทางการศึกษา เนื่องจากภาวะผู้นำทางวิชาการทั้ง 2 ด้านนี้มีความสัมพันธ์ทางบวกสูงสุดกับคุณภาพผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน และด้านการใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมการและเทคโนโลยีทางการศึกษา

2.2 ควรมีการทำวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครู เพื่อใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในด้านต่าง ๆ ให้แก่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.3 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน เช่น ด้านภาวะผู้นำ ด้านการบริหารจัดการด้านจิตวิทยา และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้ทราบตัวแปรที่จะส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.4 ควรมีการศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของครู ที่สามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้อยู่ในระดับสูง และนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้สร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม

สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กัญญ์รัชการย์ นิลวรรณ. (2553). *องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผล*

การจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. ดุษฎีนิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.

จินตนา ศรีสารคาม. (2554). *การวิจัยและพัฒนาโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- จุฑามาศ อินนามเพ็ง. (2552). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชฎากาญจน์ เจริญชนม์. (2553). *ภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 1*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พิสนุ พองศรี. (2551). *วิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: พรอพเพอร์ตี้พริ้นท์.
- ภัคพร บุญเกล้า. (2555). *ยุทธวิธีพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้ปัจจัยด้านการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในเขตตรวจราชการที่ 13*. ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมเกียรติ อ่อนวิมล. (2555). *ประเทศไทยและโลกใบนี้*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน). (2555). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติม พฤศจิกายน 2554)*. สมุทรปราการ: ออฟเซ็ท พลัส จำกัด.
- สุดามาส ศรีนอก. (2557). *ปัจจัยสมรรถนะครูและทักษะชีวิตของนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อมรรัตน์ เชิงหอม. (2553). *สภาพปัญหาการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในอำเภอท่าอุเทน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. นครพนม: มหาวิทยาลัยนครพนม.